

Polskie
Towarzystwo
Ekonomiczne

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

Straty i koszty sektora agrobiznesu i budżetu państwa w okresie 11 lat ASF w Polsce

prof. UPP dr hab. Benedykt Pepliński

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

E-mail: benedykt.peplinski@up.poznan.pl

Poznań 05.12.2025

Uzasadnienie badań

1. ciągła geograficzna ekspansja ASF w Polsce
2. duża liczba ognisk w gospodarstwach
3. brak perspektyw eliminacji wirusa ze środowiska
4. brak badań szacujących koszty ponoszone przez rolnictwo w związku występowaniem ASF w Polsce i na świecie
5. trudna sytuacja ekonomiczna rolnictwa i producentów trzody chlewnej.

Cel badań

Celem opracowania było oszacowanie kosztów ponoszonych przez rolnictwo w Polsce w latach 2014-2024.

Materiały

Dane pozyskano z:

- **GIW,**
- **Banku Danych Lokalnych,**
- **GUS,**
- **ARiMR,**
- **prasy branżowej**

**i opublikowano w: Pepliński B., Wojtczak J., Pejsak Z.,
Woźniakowski G. (2025): Economic costs of 11 years of
ASF in Poland. Med. Weter. 81 (8), 413-419, 2025**

Dlaczego ASF ???

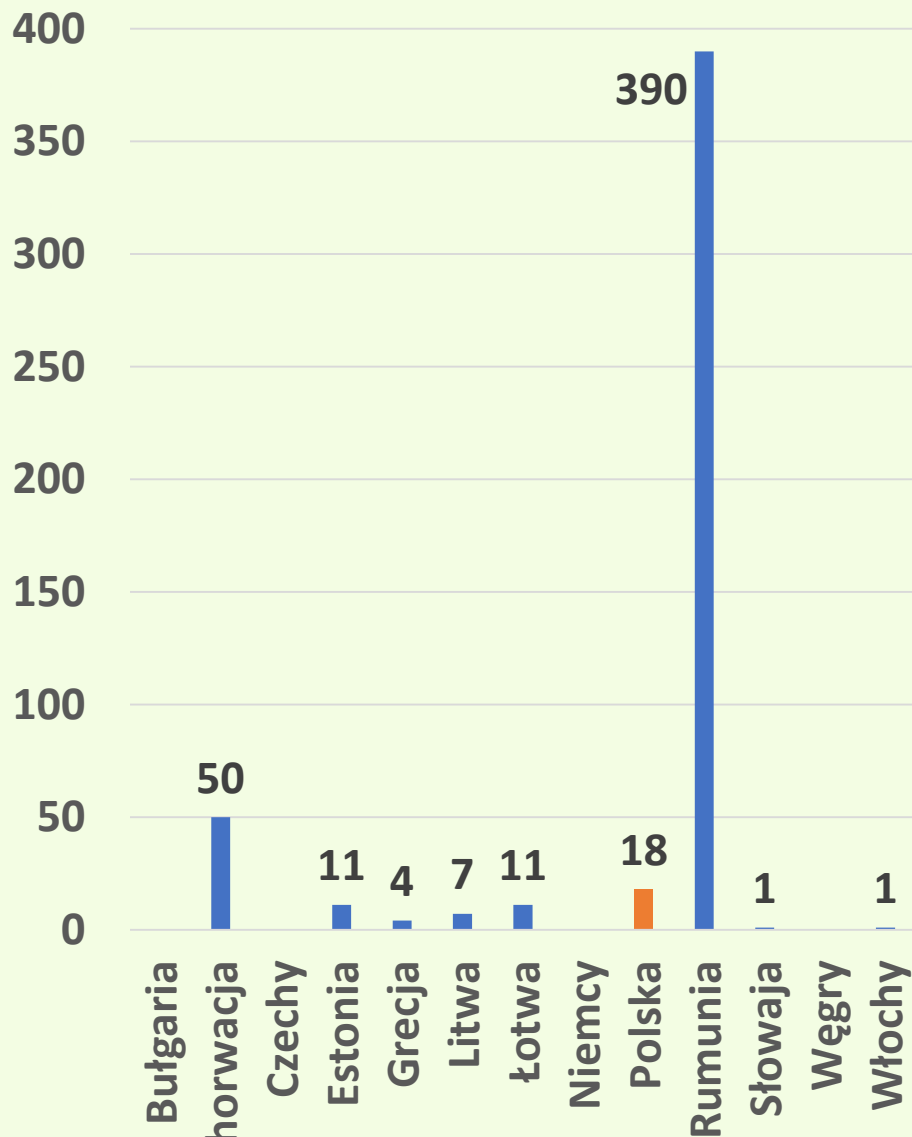
Kompendium wiedzy

*ASF największa epidemia
choroby zwierzęcej jaka
kiedykolwiek miała
miejsce na naszej
planecie*

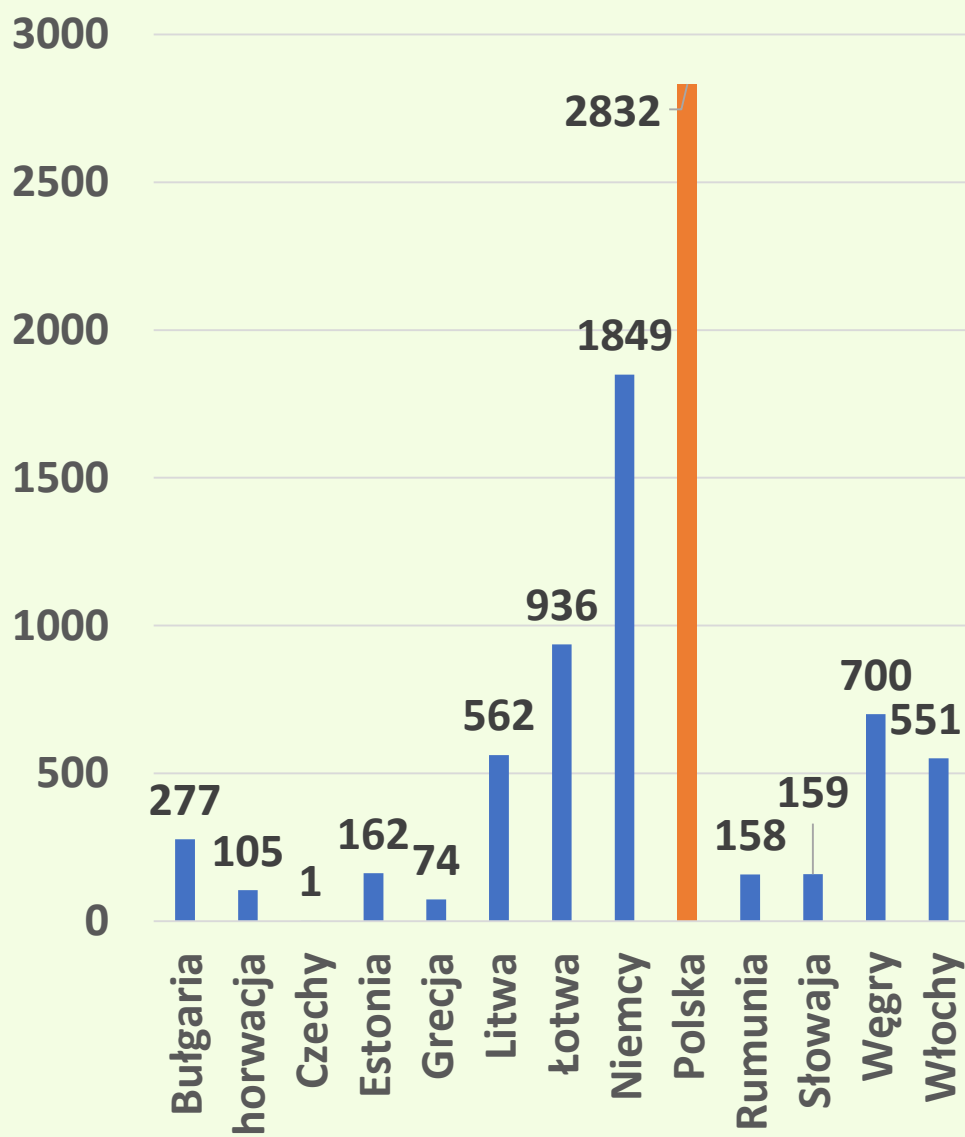

- Prof Dirk Pfeiffer – June, 2019
- MANZCVSc PhD DipECVPH FHEA,
➤ Professor of Veterinary
➤ Epidemiology Royal Veterinary
College w Londynie

Rys 1. Ogniska ASF u świń i dzików w UE w 2025 r.

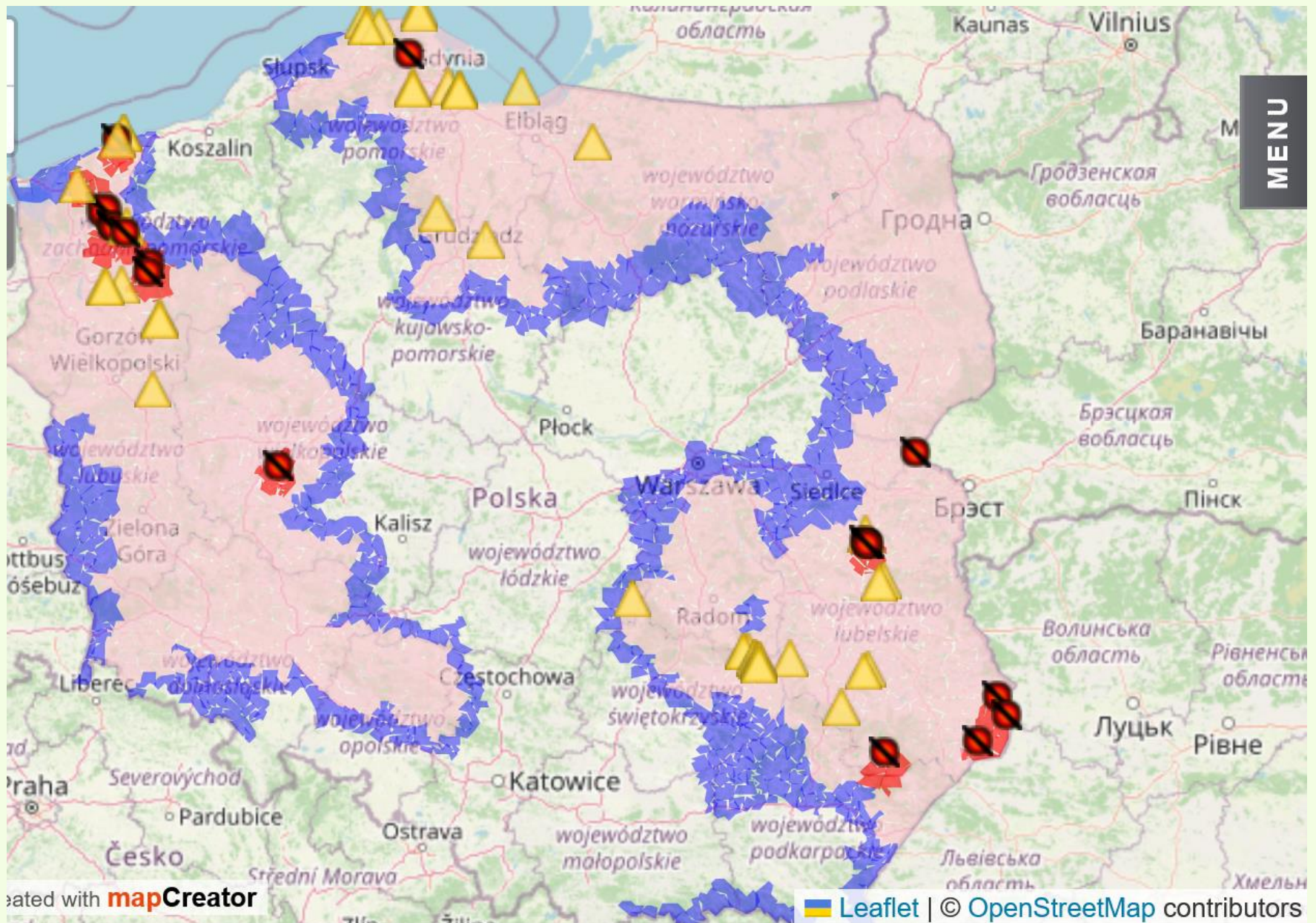

Ogniska u świń

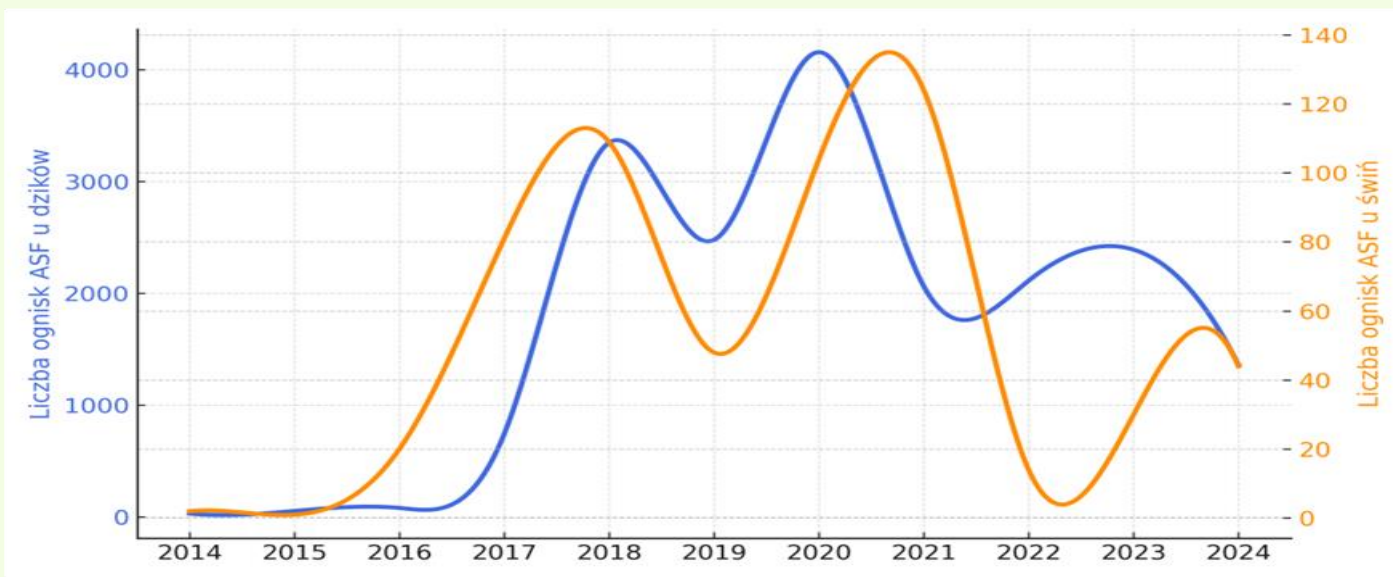
Ogniska u dzików

Rys. 2 Ogniska ASF w Polsce w 2025 r.

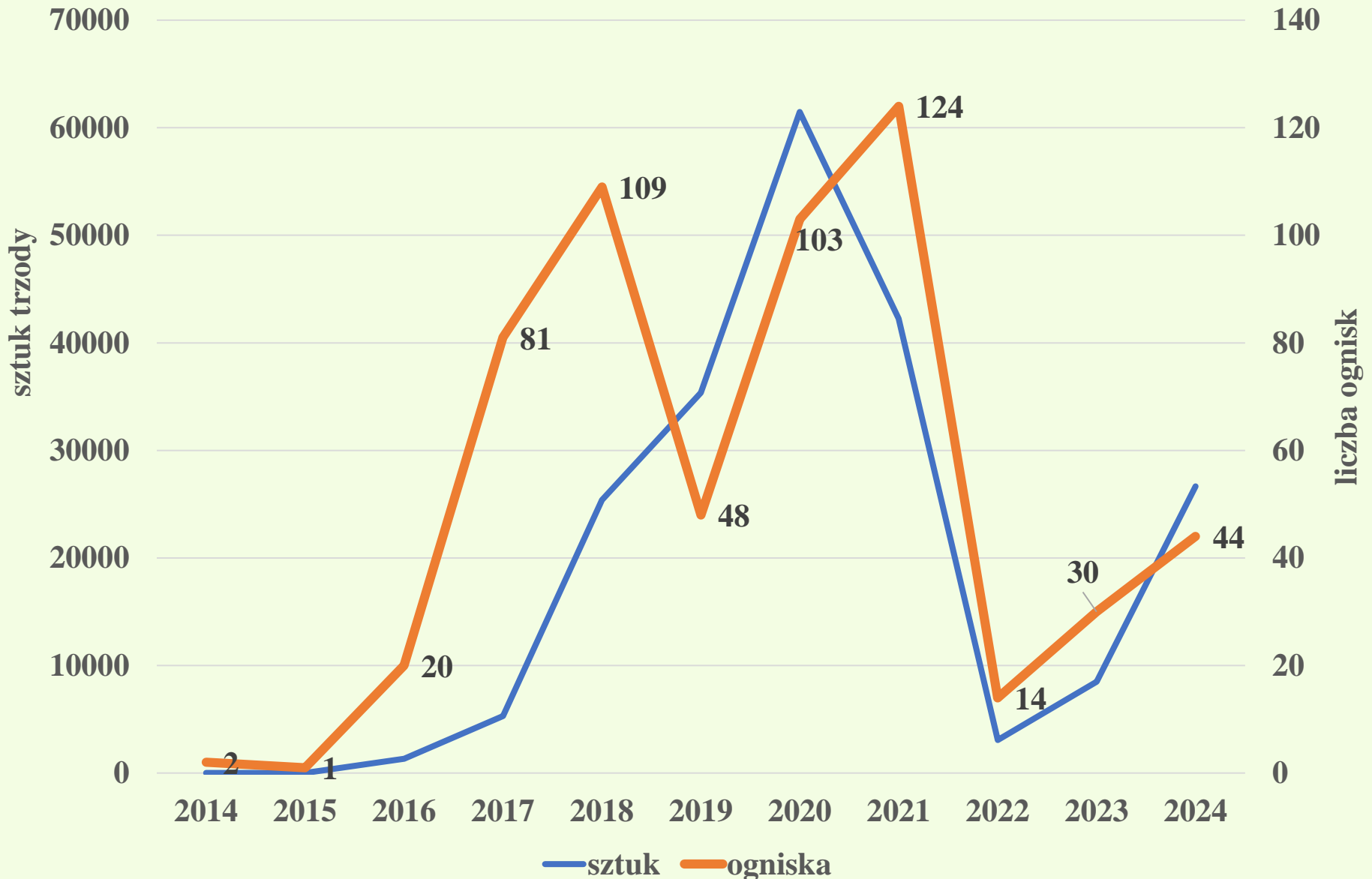

Źródło: GIW.

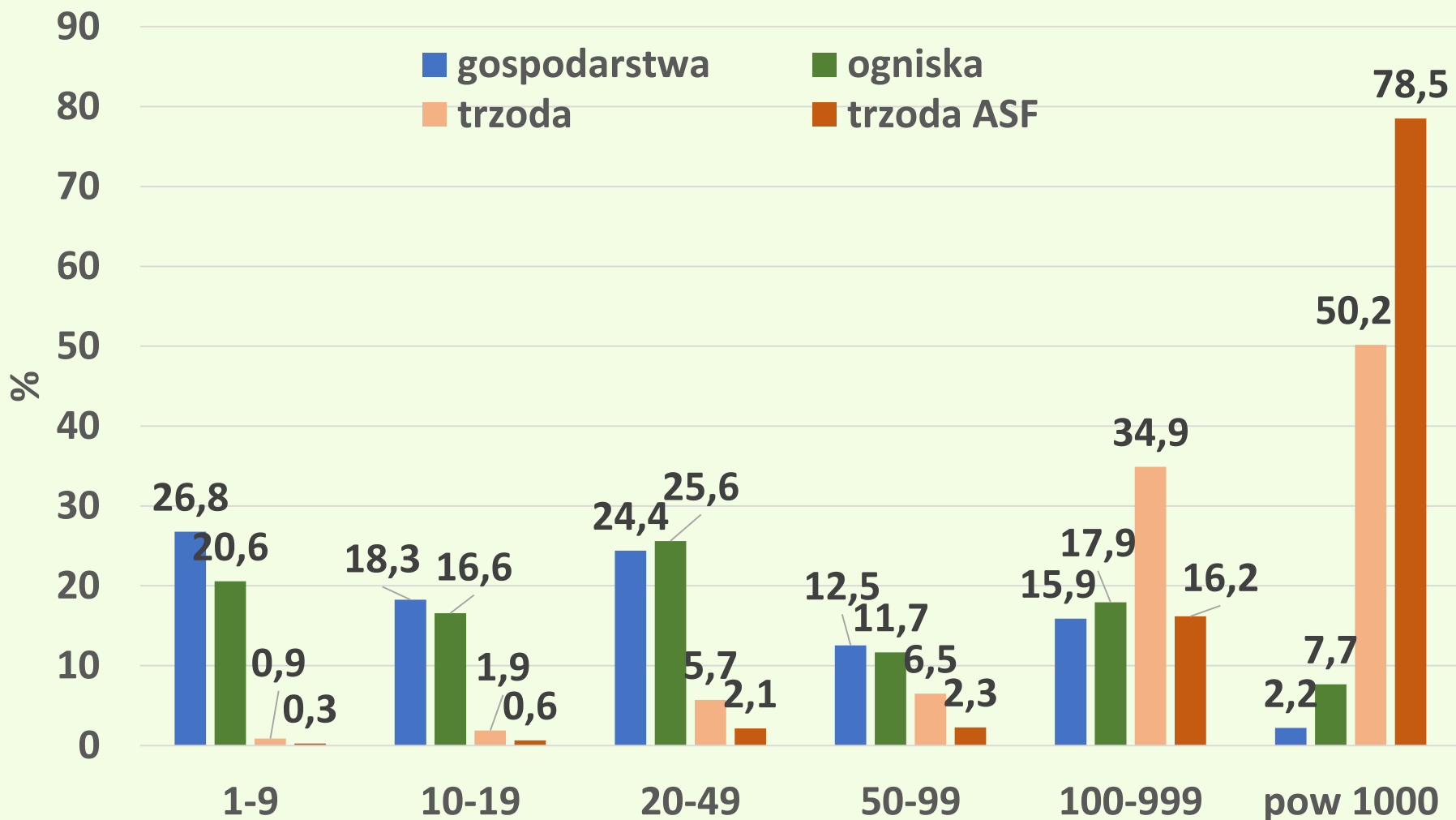
Rys. 3 Ogniska ASF u dzików i świń domowych w Polsce w latach 2014–2024 wg GIW

Rys. 4 Ogniska ASF i liczba wybitych świń w Polsce w latach 2014– 2024 wg GIW

Rys. 5. Struktura gospodarstw w Polsce i tych, w których wystąpiło ognisko ASF oraz struktura pogłowia i wybitych świń w zależności od wielkości stad

(struktura gospodarstw i stad z 2020 roku)

Tabela 1a. Szacunkowa wartość trzody chlewnej poddanej ubojowi w ogniskach w latach 2014-2024

Rok	sztuk	ogniska	cena zł/kg	waga w skupie kg	waga kalkulowana (74% wagi ze skupu)	wartość tys. zł
2014	9	2	4,3	120,00	88,80	3
2015	7	1	4,30	120,78	89,38	3
2016	1333	20	4,68	121,67	90,04	562
2017	5311	81	5,05	121,41	89,84	2410
2018	25395	109	4,48	123,75	91,58	10418
2019	35360	48	5,39	124,81	92,36	17603
2020	61464	103	5,13	127,34	94,23	29712
2021	42248	124	4,79	125,96	93,21	18863
2022	3064	14	6,73	125,45	92,83	1914
2023	8505	30	8,35	131,96	97,65	6935
2024	26664	44	7,15	128,02	94,73	18061
Razem	209360	576	X	X	X	106484

Źródło: GUS, GIW, portale rolnicze.

Tabela 1b. Wartość wypłaconych odszkodowań i odmów wypłaty odszkodowań (kolor niebieski – szacunek) w latach 2014-2024

rok	sztuk w ogniskach	gospodarstwa z odszkodowaniem	kwota tys. zł	przeciętnie/szt. z ogniska zł	za pasze i sprzęt oraz nagrody i rekompensaty	gospodarstwa bez odszkodowania	odmowa odszkodowania tys. zł
2014-2016	1349	b.d.	2667	1977	220	b.d.	1707
2017	5311	25	3000	565	335	56	6720
2018	25395	179	9808	386	2036	34	1863
2019	35360	44	13345	377	911	25	7582
2020	61464	241	14886	242	1322	26	27 618
2021	42248	507	23278	551	2236	34	10 691
2022	3064	16	2066	674	562	5	110
średnio 2014-2022							
2023	8505	b.d.	5679	668	633	b.d.	655
2024	26664	104	15246	572	1700	ok 12	1759
razem	209360	1116	89975	x	9956	192	58705

Źródło: GUS, GIW, portale rolnicze.

Tabela 2. Szacunek utraconego dochodu rolniczego w Polsce w latach 2014-2024

Rok	trzoda sztuk (ogniska)	sztuk - gosp kontaktowe		uboje / pogłowie	cena zł/kg	dochód rolniczy tys. zł	
		150% ognisk	200% ognisk			ogniska + 150% ognisk	ogniska + 200% ognisk
2014	9	14	18	1,83	4,3	1	1
2015	7	11	14	1,849	4,30	1	1
2016	1333	2000	2666	2,139	4,68	211	254
2017	5311	7967	10622	1,961	5,05	831	998
2018	25395	38093	50790	1,891	4,48	3467	4160
2019	35360	53040	70720	1,982	5,39	6139	7367
2020	61464	92196	122928	1,827	5,13	9552	11462
2021	42248	63372	84496	1,916	4,79	6359	7631
2022	3064	4596	6128	2,006	6,73	676	811
2023	8505	12758	17010	2,005	8,35	2447	2936
2024	26664	39996	53328	2,187	7,15	6950	8340
Razem	209360	314040	418720	x	x	36634	43961

Źródło: GUS, GIW, portale rolnicze.

Straty z tytułu powoływania czerwonych stref w latach 2014-2024 – niższa cena

Założenia –

- 1. cena skupu tuczników niższa o 0,357-0,535 zł/kg (średnia z mediów 0,71 zł/kg),**
- 2. czas trwania strefy – 14 miesięcy,**
- 3. waga sprzedawanych tuczników ustalona na podstawie średnich krajowych,**
- 4. ilość sprzedanych tuczników ustalona na podstawie pogłowa w gminach objętych czerwoną strefą i średniej sprzedaży tuczników w Polsce z jednej sztuki pogłowa.**

Straty poniesione przez rolników –

2,20-3,29 mld zł

Straty z tytułu powoływania czerwonych stref w latach 2014-2024 – przerośnięcie tuczników

Założenia –

- 1. cena skupu tuczników przerośniętych niższa o 1,5 zł/kg,**
- 2. średni czas ponadplanowego tuczu – 2 tygodnie,**
- 3. zużycie paszy na kg przyrostu – 3,5 kg,**

Straty poniesione przez rolników –

Przerośnięcie - 72,7 mln zł

**Dodatkowa pasza – 28,4 mln zł (nie
liczona do bilansu strat rolnictwa)**

Rezygnacje z produkcji trzody chlewnej w latach 2014-2024

Założenia:

1. na terenach występowania ASF (różowa i czerwona) tempo spadku pogłowia wyższe niż w pozostałych regionach polski o 1,3%,
2. Do 2024 roku połowa powiatów i 38,7% pogłowia znalazła się w oddziaływaniu ASF,
3. Utracony dochód rolniczy – 25% wartości produkcji,

nie uzyskany dochodu rolniczego

(straty rolników) – 540 mln zł

Wdrożenie bioasekuracji w latach 2014-2024

Założenia:

- 1. 30 tys. ferm/gospodarstw utrzymujących ponad 50 świń ze średnimi nakładami 100 tys. zł/gospodarstwo**
- 2. 36 tys. gospodarstw z pogłowiem 10-50 świń, ze średnimi nakładami 5-10 tys. zł/gospodarstwo**
- 3. roczne wydatki na sprzęt ochronny i środki dezynfekcyjne 500 zł gospodarstwa małe i 2000 zł gospodarstwa duże**

koszty bioasekuracji gosp. duże – 3,0 mld zł

koszty bioasekuracji gosp. duże – 0,18 - 0,36 mld zł

wydatki na sprzęt ochronny i środki – 0,86 mld zł

Łączne koszty – 4,04 - 4,22 mld zł

Dodatkowy czas pracy rolników w latach 2014-2024

Założenia:

- 1. 20 h rocznie na wypełnianie dodatkowych dokumentów**
- 2. 20 h rocznie związane z 2-3 kontrolami weterynaryjnymi**
- 3. wynagrodzenie parytetowe – 40 zł/h**
- 4. 66 tys. gospodarstw**

Łączne koszty – minimum 1,1 mld zł

Dodatkowy opłaty w latach 2014-2024

każde przemieszczenie zwierząt wymaga świadectwa zdrowia i zgłoszenia przemieszczenia

Założenia:

- 1. 1 świadectwo zdrowia na 20 świń – 1 mln świadectw rocznie**
- 2. koszt świadectwa 112,8 zł**

Łączne koszty od 2022 roku – 0,33 mld zł i około 0,10 mld do 2021 roku

Przy założeniu, że weterynarz badając zwierzęta w kolejnym stadzie nie przyniesie jakiejś choroby do stada

Podsumowanie kosztów i strat

1. Brak rekompensaty za przymusowy ubój – 0,065 mld zł
2. utracony dochód z powodu zamknięcia ferm – 0,037-0,044 mld zł
3. niższa cena w czerwonych strefach - 2,20-3,29 mld zł
4. przerośnięcie tuczników - 0,073 mld zł
5. rezygnacje z produkcji świń – 0,54 mld zł
6. bioasekuracja – 4,04 - 4,22 mld zł
7. dodatkowy czas pracy – 1,1 mld zł
8. dodatkowe dokumenty – 0,43 mld zł

Razem – 8,5 – 9,8 mld zł

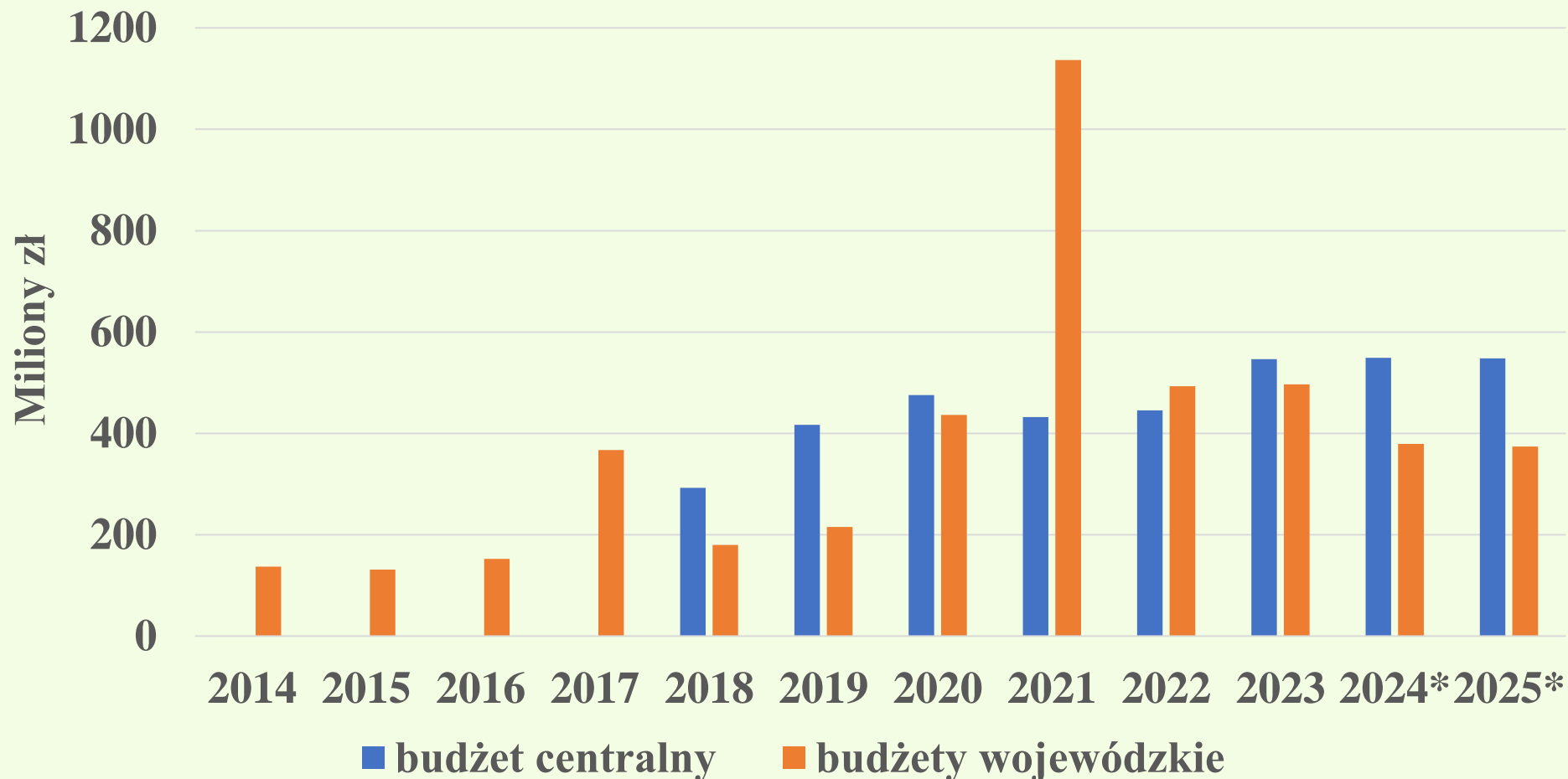
Straty przemysłu rolno-spożywczego w latach 2014-2024

Założenia:

- 1. Brak uboju około 0,5 mln świń w ciągu 11 lat,**
- 2. 6% rentowność,**
- 3. Niezrealizowany eksport w perspektywie 11 lat o wartości około 20 mld zł.**

Łączne straty 0,13 mld zł

Wydatki budżetu państwa na walkę z ASF w latach 2014-2024

**Łącznie 8,2 mld zł + 1,2 mld na odsetki za dodatkowy dług =
9,4 mld zł**

źródło: Min. Fin. i szacunki własne

Podsumowanie / rekomendacje

- 1. Interwencyjne Zespoły Kynologiczne** – fundament zmian - proponujemy utworzenie 180 Interwencyjnych Zespołów Kynologicznych wyposażonych w psy detekcyjne wyszkolone do odnajdywania padliny.
- 2. Reforma upraw kukurydzy** – rekomendujemy wprowadzenie 15–20-metrowych stref buforowych wolnych od kukurydzy wzdłuż lasów oraz wykonywanie przekosów (korytarzy operacyjnych) o szerokości 6–10 metrów w dużych arealach kukurydzy.
- 3. Lokalne Grupy Sanitarne** - Grupy Sanitarne powinny działać przy Powiatowych Lekarzach Weterynarii. Mają one łączyć rolników, lekarzy weterynarii, członków Interwencyjnych Zespołów Kynologicznych, przedstawicieli kół łowieckich, Lasów Państwowych i samorządu.

Podsumowanie / rekomendacje

- 4. Likwidacja świadectw zdrowia przy wywozie świń do rzeźni** – Wizyta lekarza weterynarii w praktyce powielea czynności, które i tak są wykonywane w zakładzie ubojowym, gdzie odbywa się zarówno badanie przedubojowe, jak i poubojowe.
- 5. Ułatwienia w przemieszczaniu świń** – Obecnie zgody na transport są ważne zbyt krótko i często blokują logistykę. Wnioskujemy o wydłużenie ich ważności do 7 dni.
- 6. Wsparcie dla hodowców ze strefy czerwonej** – ASF to choroba zwalczana z urzędu, a czerwone strefy są elementem walki z ASF. Aby przerwać tę spiralę strat, konieczne jest wprowadzenie systemu rekompensat cenowych, które pozwoliłyby wyrównać różnice pomiędzy ceną rynkową a zaniżoną ceną oferowaną producentom ze strefy czerwonej.

Dziękujemy za uwagę

Polskie
Towarzystwo
Ekonomiczne

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

Straty i koszty sektora agrobiznesu i budżetu państwa w okresie 11 lat ASF w Polsce

prof. UPP dr hab. Benedykt Pepliński

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

E-mail: benedykt.peplinski@up.poznan.pl

Poznań 05.12.2025